

Amsterdam, 31 mei 2024

Reactie Plastic Soup Foundation op de wijziging wet milieubeheer voor een Nationale Circulaire Plastic Norm

Plastic, we kunnen niet meer zonder. Het is licht, goedkoop en gemakkelijk toe te passen. Hierdoor nemen zowel de productie als de vervuiling van plastic steeds sneller toe. Inmiddels komt er dit jaar wereldwijd bijna nog eens 500 miljard kilo nieuw plastic bij. Bijna de helft daarvan is voor eenmalig gebruik. Minder dan 10% wordt gerecycled. Micro- en nano-plasticvervuiling bedreigen de natuur, tientallen miljoenen dieren en onze gezondheid. Het is zelfs in ons bloed aangetroffen. Plastic Soup Foundation strijdt tegen deze plastic tsunami die een gevaar vormt voor alles en iedereen, nu en voor toekomstige generaties. Dat doen we bij de bron: we willen de plastic kraan dichtdraaien.

Steeds meer benadrukken wij de relatie tussen plastic en menselijke gezondheid, zoals met onze [Plastic Health Summits](#) en de clip '[Life is Plastic](#)'. Internationaal houden we ons bezig met de ontwikkelingen rond het opstellen van een Global Plastic Treaty. Ook daar benadrukken we de urgentie om minder wegwerpplastic te produceren, juist ook omdat het onze gezondheid bedreigt. Zie bijvoorbeeld hoe Professor Lukas Kenner, patholoog aan de Medische Universiteit Wenen, zich zorgen maakt in de portretserie '[Scientists Speak Out](#)'.

Recent kwam de [G7 naar buiten met een statement](#) waarin het aangaf dat de wereld sterk behoefte heeft aan minder plastic en dat we daarom minder plastic moeten gaan produceren en consumeren. Recycling gaat onze huidige problemen niet oplossen; we zullen simpelweg drastisch minder plastic moeten gaan produceren en gebruiken, zeker als wegwerptoepassing

De nieuwe Nationale Circulaire Plastic Norm dient rekening te houden met dergelijke inzichten en ontwikkelingen, die op mondiaal niveau plaatsvinden.

Naast bovengenoemde zorgen over de overproductie van wegwerpplastics, reageren we tevens inhoudelijk op de wijziging van de Wet Milieubeheer voor een Nationale Circulaire Norm.

Klimaat focus Circulaire Plastic Norm

De focus ligt op een CO₂ besparing per kilogram geproduceerd plastic. Dit zou volgens de in de memorie van toelichting aangehaalde studie gaan om 2,5 kilo CO₂ uitstoot per kilogram geproduceerd plastic.

De grootste winst zit daarentegen in het niet en minder produceren van met name wegwerpplastics. Bedrijven, door de hele keten, die kunnen aantonen minder plastic te gebruiken, zouden in onze ogen ook beloond moeten worden. Dit ontbreekt in de huidige opzet en creëert een ongelijk speelveld.

Met het invoeren van een circulaire norm wordt de lineaire plastic productiegroei niet omgebogen. In absolute zin stijgt de productie zelfs en hiermee ook de negatieve klimaatbijdrage. Een oplossing hiervoor is om doelstellingen aan een circulaire norm te koppelen die ervoor zorgen dat er minder plastic in absolute hoeveelheden wordt geproduceerd.

De voorspelde wereldwijde plasticproductiegroei stijgt naar 1.321 miljoen ton in 2060 ([OECD](#)), waarvan de productie overigens vooral buiten Europa plaats zal vinden. Een Nationale Circulaire Plastic Norm dient hier nu al rekening mee te houden.

Minder plastic verbranden

Met de doelstelling minder plastic te verbranden, zijn wij het absoluut eens. Echter, indien de vermindering van het verbranden van plastic afval gerealiseerd wordt door juist nog meer plastic producten te gaan produceren, dan zien we dit niet als een oplossing, maar slechts het tijdelijk uitstellen van de afvalfase. Het plastic dat als circulair nieuw product op de markt wordt gebracht, belandt in een latere fase alsnog op de afvalmarkt waarna verbranding wederom groot risico vormt en alle CO₂ winst alsnog verloren gaat. In absolute hoeveelheid neemt het volume van het plasticafval immers nog steeds toe en daarmee ook de negatieve klimaatbijdrage.

Een bijkomend risico is dat andere materialen van de markt worden geduwd. Bijvoorbeeld papier, glas, metaal of houten toepassingen, die bij vervanging door plastic in dit systeem worden beloond met circulaire polymeer eenheden (CPE's). Dit zal de toch al ingezette ontwikkeling van verdringing van andere materialen van de markt door plastic alleen maar versnellen. Op de langere termijn levert dit echter meer afval en meer nano- en microplasticvervuiling op.

Plastic recycling

Recycling is niet het probleem. Het is een oplossing. En voor veel materialen is het een geweldige oplossing. Plastic is het probleem. Er zijn zo'n 140.000 plasticpatenten op de markt, waaraan één of meerdere van de (in totaal) 16.000 chemische additieven zijn toegevoegd. Dit maakt recyclen tot een nachtmerrie: zuivere plastic afvalstromen zijn heel zeldzaam.

Het belonen van 'simpele' plastic stromen en het belasten van complexe plastics zien we als een verstandige werkwijze. Circulaire plastic stromen zijn in onze ogen gesloten productkringlopen; een product wordt weer verwerkt tot eenzelfde hoogwaardig product.

Echter, het belonen van simpele toepassingen om van plastic af te komen, zien we als een groot risico in de huidige opzet. Plastic als vulmiddel in de bouw en het 'zoeken' naar producten als bierpauzetjes en bankjes is ongewenst en heeft niks met een circulaire economie te maken. Dergelijke toepassingen zadelen toekomstige generaties juist op met ons plastic probleem.

Chemische recycling wordt eveneens beloond in de huidige opzet. Dit zien we als een risicovolle aanpak. Het kost veel energie en vormt daardoor een risico voor de klimaatdoelen. Daarnaast is de afvalstroom die achterblijft een serieus probleem, is schaalbaarheid nog onhaalbaar en zijn de kosten hoog waardoor ook dit geen realistische oplossing is voor het plasticprobleem buiten onze eigen grenzen.

Alternatieve systemen en materialen

Nederland blijft achter in de ontwikkeling van alternatieve systemen en materialen. Zeker wat betreft het verminderen van *post plastic consumer waste* zien we in Nederland onvoldoende initiatieven tot hergebruiksystemen en de ontwikkeling van nieuwe materialen, die *wel* volledig biologisch afbreekbaar zijn in het milieu.

Bioplastics

Het bijmengen van biomaterialen in de huidige fossiele stromen is te veel blijven hangen in wat we al decennialang doen, namelijk conventioneel plastic produceren.

En als we conventioneel plastic maken uit bioplastics, lost dat ons plasticprobleem ook niet op. Zolang deze materialen complex en moeilijk recyclebaar zijn en niet volledig afbreken in het milieu zal het materiaal uiteindelijk ook in de afvalfase belanden. Om te worden verbrand of ergens op deze aarde op een dumpplaats belanden. De schade die dit veroorzaakt blijft bestaan.

Transitiefase

De voorgestelde Circulaire Plastic Norm kan een zinvolle bijdrage leveren aan de transitie van fossiele grondstoffen naar volledig biologische en volledige circulaire grondstoffen. Het duurder maken van nieuw plastic is dan een goede maatregel. Dit dient vervolgens echter ook geregeld te worden voor de import van plastic; zowel plasticgrondstof als plasticproducten. Dit is in de huidige opzet onvoldoende geborgd.

De transitiefase gaat makkelijk 10 tot 20 jaar duren, vandaar dat we de voorgestelde wijziging als zinvolle beleidsmaatregel zien, maar dan wel als een tussenfase op weg naar het uiteindelijke Zero Waste-doel. Om dit te realiseren, is het absoluut noodzakelijk dat - al bij aanvang van dit traject - onderkend wordt dat het om een transitiefase gaat.

Om de doelstellingen naar Zero Waste te kunnen halen, moet de productie van wegwerpplastic volledig vervangen worden door [alternatieve systemen en materialen](#). Hergebruiksystemen zijn al volop beschikbaar, net zoals [alternatieve materialen](#) die volledig biologisch afbreekbaar zijn.

Fraudegevoeligheid

Het handelen in CPE's is fraudegevoelig. Dit wordt in de regeling ook onderkend en daarom wordt een controlesysteem met externe audits ingesteld. De zorg voor fraude delen wij.

Nederland is een hele grote speler op de exportmarkt van plasticafval. De recyclingcapaciteit buiten Europa is echter niet toegerust op de grote hoeveelheden aan complexe plastic afvalstromen die wij uitvoeren. Meermaals is aangetoond dat er een zeer hoog risico bestaat dat het plastic daarna al dan niet op illegale wijze gedumpt wordt. Afval afkomstig uit Nederland is onder meer aangetroffen op dumpsites in Turkije en Indonesië.

Hernieuwbare Plastic Eenheid (HPE)

Het compenseren via HPE's voor productgroepen waar de norm niet kan worden gehaald, zien wij als ongewenst. Dit is niet transparant en werkt greenwashing in de hand. Ook vormt het een belemmering voor het ontwikkelen van alternatieven voor problematische productgroepen waarvoor nu nog geen duurzaam alternatieven zijn. Ook zien wij een grote kans op misbruik van het systeem doordat de productie van laagwaardige producten van recyclaat een verdienmodel *an sich* wordt.

Het is aan een consument niet uit te leggen dat een product dat niet van gerecycled plastic is gemaakt, wel als circulair mag worden gepromoot enkel en alleen omdat er voldoende CPE's zijn ingekocht. In onze ogen is dit zeer misleidend en een gevaarlijke vorm van Greenwashing.